

DOI: 10.15276/EJ.01.2026.1
DOI: 10.5281/zenodo.19391735
UDC: 330.322, 658.15
JEL: E22, R11

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES IN THE ODESSA REGION IN THE CONTEXT OF ECONOMIC RECOVERY

Oleksandr S. Balan, Doctor of Economic Sciences, Professor
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6711-5687
Email: shurabalan@ukr.net

Dmytro O. Pulcha
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5698-8498
Email: dima.pulcha@gmail.com

Received 22.11.2025

Балан О.С., Пульча Д.О. Стратегічні напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств Одеського регіону в умовах економічного відновлення. Оглядова стаття.

У статті досліджуються стратегічні напрями підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств Одеського регіону в умовах післявоєнного відновлення економіки України. Здійснено комплексний аналіз поточного стану інвестиційного клімату регіону з урахуванням макроекономічних викликів, безпекових ризиків та інституційних обмежень. Визначено ключові проблеми, що стримують активізацію інвестиційної діяльності, зокрема недостатню прозорість бізнес-процесів, обмежений доступ до фінансових ресурсів, слабку інфраструктуру забезпеченість та дефіцит кваліфікованої робочої сили. У межах дослідження запропоновано низку стратегічних механізмів управління, спрямованих на стимулювання інвестицій: модернізацію інституційної підтримки бізнесу, розвиток партнерства між владою та інвесторами, цифрову трансформацію підприємств, інтеграцію до європейських ринків, а також активізацію міжнародної донорської допомоги. Особливу увагу приділено ролі регіональних організаційних структур – агентств розвитку, бізнес-інкубаторів, центрів підтримки експорту – у формуванні сприятливого інвестиційного середовища.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, стратегічне управління, Одеський регіон, економічне відновлення, промислові підприємства, залучення інвестицій

Balan O.S., Pulcha D.O. Strategic Directions for Increasing the Investment Attractiveness of Enterprises in the Odesa Region in the Context of Economic Recovery. Review article.

The article explores strategic directions for enhancing the investment attractiveness of industrial enterprises in the Odesa region amid Ukraine's post-war economic recovery. A comprehensive analysis of the current state of the region's investment climate is conducted, taking into account macroeconomic challenges, security risks, and institutional constraints. Key issues hindering the activation of investment activity are identified, including insufficient transparency of business processes, limited access to financial resources, weak infrastructure, and a shortage of qualified labor. The study proposes a range of strategic management mechanisms aimed at stimulating investment: modernization of institutional business support, development of partnerships between authorities and investors, digital transformation of enterprises, integration into European markets, and the intensification of international donor assistance. Special attention is given to the role of regional organizational structures – development agencies, business incubators, and export support centers – in shaping a favorable investment environment.

Keywords: investment attractiveness, strategic management, Odesa region, economic recovery, industrial enterprises, investment attraction

Сучасний етап розвитку української економіки характеризується складними викликами, пов'язаними з необхідністю відновлення після воєнних руйнувань та адаптацією до нових умов господарювання. Одеський регіон, маючи значний промисловий та логістичний потенціал, потребує активного залучення інвестиційних ресурсів для модернізації виробничих потужностей та розвитку інфраструктури.

Проблема підвищення інвестиційної привабливості підприємств набуває особливої актуальності в контексті інтеграції України до європейського економічного простору та реалізації стратегії постконфліктного відновлення. Ефективне стратегічне управління залученням інвестицій може стати ключовим фактором економічного зростання регіону та підвищення конкурентоспроможності його підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Теоретичні та практичні аспекти формування інвестиційної привабливості підприємств досліджували багато вітчизняних та зарубіжних учених. Зокрема, питання стратегічного управління інвестиціями розглядали у своїх роботах І. Бланк, В. Геєць, А. Пересада.

Регіональні особливості інвестиційної діяльності вивчали Т. Майорова, О. Амосов, які акцентували увагу на необхідності диференційованого підходу до формування інвестиційної політики з урахуванням специфіки окремих регіонів. С. Онишко та М. Мельник досліджували механізми державної підтримки інвестиційної активності в регіонах.

Проблематику відновлення економіки в післявоєнний період розглядали Я. Жаліло, В. Власюк, наголошуючи на важливості створення сприятливого інвестиційного клімату як передумови успішної реконструкції. Однак більшість досліджень мають загальнонаціональний характер і не враховують специфіку окремих регіонів, зокрема Одещини.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених інвестиційній привабливості підприємств, недостатньо дослідженими залишаються питання формування стратегічних напрямів залучення інвестицій саме для промислових підприємств Одеського регіону в умовах економічного відновлення.

Потребують подальшого вивчення механізми адаптації традиційних інструментів стратегічного управління інвестиціями до специфічних умов воєнного та післявоєнного періоду. Також відсутній комплексний підхід до оцінки інвестиційної привабливості підприємств регіону з урахуванням сучасних викликів та можливостей, що відкриваються в процесі євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження

Одеська область залишається одним з провідних регіонів України за економічним потенціалом. У 2024 році область зберігала за собою 129,1 тисячі суб'єктів господарювання, з яких 85,9% становлять фізичні особи-підприємці, що забезпечило їй шосту позицію серед регіонів України (6% від загальної кількості суб'єктів господарювання) [1].

Суб'єкти господарювання області у 2024 році реалізували продукції на суму 601,2 мільярда гривень, що на 4,6% більше порівняно з 2023 роком [1]. Частка Одеської області в загальному обсязі реалізації продукції в Україні склала 3,8%, що також забезпечило їй шосту позицію серед регіонів.

Бюджетні показники Одеської області демонструють позитивну динаміку. За 2024 рік до зведеного бюджету області надійшло 112 800,6 млн грн, виконання плану склало 107,2%, темп росту до 2023 року становив 137,1% або зростання на 30 503,0 млн грн. [2].

У 2023–2024 роках економічна динаміка Одеської області демонструє неоднорідні тенденції, що відображають як позитивні зрушення у сфері виробництва та бюджетних надходжень, так і певні виклики у забезпеченні фінансової спроможності місцевих громад. Наведені нижче показники дозволяють оцінити ключові аспекти розвитку регіону та визначити напрями подальшої економічної політики (табл. 1).

Таблиця 1. Основні економічні показники Одеської області у 2023-2024 роках

Показник	2023 рік	2024 рік	Зміна, %
Кількість суб'єктів господарювання, тис.	128,5	129,1	+0,5
Обсяг реалізації продукції, млрд грн	574,6	601,2	+4,6
Надходження до зведеного бюджету, млн грн	82 297,6	112 800,6	+37,1
Доходи місцевих бюджетів на одну особу, грн	12 358,0	12 295,1	-0,5

Джерело: складено авторами за матеріалами [1, 2]

Аналіз даних з таблиці вище свідчить, що кількість суб'єктів господарювання зросла на 0,5%, що вказує на стабільність підприємницької активності. Обсяг реалізації продукції збільшився на 4,6%, підтверджуючи поступове нарощування виробничого потенціалу. Особливо значним є приріст надходжень до зведеного бюджету – на 37,1%, що свідчить про ефективніші механізми адміністрування та зростання економічної бази регіону. Водночас доходи місцевих бюджетів на одну особу знизилися на 0,5%, що може сигналізувати про нерівномірність розподілу ресурсів та потребу у вдосконаленні фінансової підтримки територіальних громад.

Таким чином, економіка Одеської області у 2024 році характеризується загальним позитивним розвитком, проте зберігає окремі проблемні аспекти, які потребують уваги з боку органів влади та місцевого самоврядування.

Прогнозні показники на 2025 рік свідчать про очікування подальшого зростання. Обсяг капітальних інвестицій за всіма джерелами на 2025 рік прогнозується близько 13 млрд грн, що на 8,3% більше, ніж у 2024 році [3]. Обсяги виконаних будівельних робіт у 2025 році заплановано на рівні 15,4 млрд грн.

Одним з найбільш значущих конкурентних переваг Одеського регіону є потужна портова інфраструктура. Порти «Великої Одеси» – Одеса, Південний, Чорноморськ – демонструють високу адаптивність до нових викликів.

У 2024 році спостерігалось суттєве зростання вантажообігу портів. За вісім місяців 2024 року одеські порти обробили 66,8 мільйона тонн вантажів проти 37,7 мільйона тонн за аналогічний період 2023 року [4]. За результатами всього 2024 року порти Великої Одеси обробили 79,9 млн тонн вантажів [5].

У 2023–2024 роках порти Великої Одеси продемонстрували стрімке зростання вантажообігу, що стало одним із ключових факторів економічної активності регіону. Представлені дані дозволяють оцінити масштаби збільшення обсягів перевалки та визначити провідні тенденції у розвитку портової інфраструктури (табл. 2).

Таблиця 2. Вантажообіг портів Великої Одеси у 2023-2024 роках

Порт	2023 рік, млн т	2024 рік, млн т	Зміна, млн т	Зміна, %
Південний	10,08	35,55	+25,47	+252,7
Чорноморськ	11,41	26,04	+14,63	+128,2
Одеса	8,41	18,30	+9,89	+117,6
Разом	29,90	79,89	+49,99	+167,2

Джерело: складено авторами за матеріалами [5]

Аналіз показників свідчить, що найбільший приріст забезпечив порт Південний, де вантажообіг зріс більш ніж у 3,5 раза (+252,7%), що підтверджує його стратегічну роль у логістичній системі країни. Порт Чорноморськ також продемонстрував значне зростання – на 128,2%, а порт Одеса збільшив обсяги перевалки на 117,6%. Загалом сукупний вантажообіг трьох портів зріс на 167,2%, що є свідченням відновлення та активізації морських перевезень у регіоні.

Таким чином, у 2024 році порти Великої Одеси стали важливим драйвером економічного розвитку, забезпечивши суттєве нарощування обсягів вантажоперевезень. Це підтверджує їхню ключову роль у зовнішньоекономічних зв'язках України та створює передумови для подальшого розширення інфраструктурних можливостей регіону.

Ключовим фактором успіху стало функціонування Українського морського коридору. З 15 березня 2024 року коридор розпочав роботу у цілодобовому режимі, що збільшило показники експорту на 20% [6]. За рік роботи тимчасового морського шляху 2 379 суден експортували українські вантажі до 46 країн світу, загальний вантажообіг склав 64,4 млн тонн [6].

Пропускна спроможність трьох портів «Великої Одеси» значно перевищує поточні обсяги експорту та імпорту України. Інфраструктура анклавів Південного плюс «ПІС» здатна обробити майже 100 мільйонів тонн, Чорноморськ має потужність 30-35 мільйонів тонн, Одеса – теж приблизно 30-35 мільйонів тонн [7]. Це створює значний резерв для нарощування обсягів переробки вантажів та залучення нових інвестицій у портову галузь.

Інвестиційний клімат України, включаючи Одеський регіон, у період 2023-2025 років характеризується складними, проте поступово стабілізуючими тенденціями. За результатами дослідження «Індекс інвестиційної привабливості України», проведеного Європейською Бізнес Асоціацією, інтегральний показник індексу у 2024 році зріс до 2,49 балів з 5 можливих порівняно з 2,44 балів у 2023 році [8].

Кількість керівників компаній, які вважають інвестиційний клімат несприятливим, зменшилася з 84% у 2023 році до 79% у 2024 році [8]. Водночас кількість компаній, які планують продовжувати інвестиції, зросла з 57% до 70% [8].

За даними Національного банку України, за січень-вересень 2024 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій в Україну досяг 2,96 млрд доларів [9]. При цьому 72% ПІІ або 2,4 млрд доларів становить реінвестування доходів існуючими іноземними інвесторами [10].

У 2023–2024 роках інвестиційна привабливість України зазнала певних позитивних змін, що відображають поступове відновлення довіри бізнесу та зростання інтересу іноземних інвесторів. Наведені показники дозволяють оцінити ключові тенденції у формуванні інвестиційного клімату та визначити перспективи його розвитку (табл. 3).

Таблиця 3. Динаміка інвестиційної привабливості України у 2023-2024 роках

Показник	2023	2024	Зміна
Індекс інвестиційної привабливості ЄБА, балів	2,44	2,49	+0,05
Частка компаній, що вважають клімат несприятливим, %	84	79	-5 п.п.
Частка компаній з планами інвестувати, %	57	70	+13 п.п.
Приплив ПІІ, млрд USD (січень-вересень)	н/д	2,96	-

Джерело: складено авторами за матеріалами [8-10]

Аналіз даних свідчить, що індекс інвестиційної привабливості ЄБА зріс з 2,44 до 2,49 балів, що хоч і не є значним, але демонструє поступове покращення оцінок бізнес-середовища. Частка компаній, які вважають інвестиційний клімат несприятливим, зменшилася на 5 п.п., що свідчить про зниження рівня песимізму серед підприємців. Водночас частка компаній з планами інвестувати зросла з 57% до 70%, що є вагомим сигналом про готовність бізнесу до розширення діяльності. Додатковим підтвердженням цього є приплив прямих іноземних інвестицій у розмірі 2,96 млрд USD за дев'ять місяців 2024 року.

Таким чином, у 2024 році інвестиційна привабливість України демонструє позитивну динаміку, що виражається у зростанні оптимізму бізнесу та активізації інвестиційних процесів. Це створює передумови

для подальшого розвитку економіки та зміцнення позицій України на міжнародному інвестиційному ринку.

Попри складну безпекову ситуацію, Одеська область у 2025 році увійшла до п'ятірки регіонів-лідерів за кількістю нових бізнесів, зареєстрованих у липні-вересні [11]. Це свідчить про збереження підприємницької активності та позитивних очікувань бізнес-середовища щодо перспектив регіону.

Ключовим напрямом інвестицій залишається модернізація портової інфраструктури. Компанія «Нібулон» завершує будівництво нового терміналу для перевалки зернових вантажів на Дунаї в місті Ізмаїл. У найближчих планах компанії Danube Logistics Group – будівництво складів підлогового зберігання в Ренійському порту [12].

Диверсифікація експортної діяльності через Дунайський напрям дозволяє знизити залежність від можливих загроз безпеці морського судноплавства та створює додаткові можливості для інвестування.

Діджиталізація стає одним з найважливіших стратегічних напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємств. Впровадження цифрових технологій не лише сприяє підвищенню продуктивності, але й в деяких сферах є об'єктивно необхідним засобом для забезпечення конкурентоспроможності [13].

Створення центрів підтримки підприємництва, таких як Дія.Бізнес, надає підприємцям Одещини доступ до безкоштовних консультацій з питань діджиталізації бізнесу, фінансового менеджменту, маркетингу, продажів та юридичної підтримки [14].

У сучасних умовах цифрова трансформація стає ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності бізнесу, особливо в регіонах із активним підприємницьким середовищем, таких як Одеський. Рисунок 1 ілюструє основні переваги діджиталізації для бізнесу регіону, демонструючи, як впровадження цифрових технологій сприяє оптимізації процесів, розширенню ринкових можливостей та зміцненню позицій компаній в онлайн-просторі.

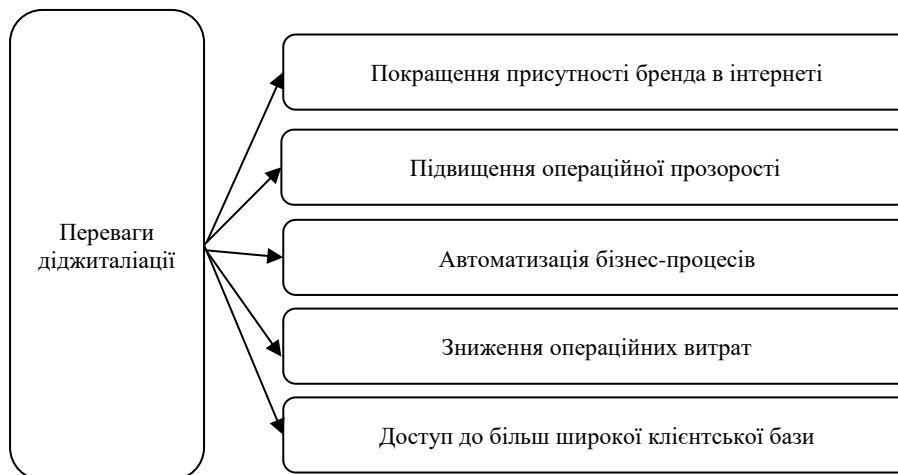

Рисунок 1. Переваги діджиталізації для бізнесу Одеського регіону
Джерело: власна розробка авторів

Як видно з наведеного рисунка, діджиталізація забезпечує покращення присутності бренда в інтернеті, що є критично важливим для залучення нових клієнтів та формування позитивного іміджу. Підвищення операційної прозорості сприяє зміцненню довіри з боку партнерів і споживачів, а автоматизація бізнес-процесів дозволяє зменшити навантаження на персонал і підвищити ефективність управління. Зниження операційних витрат є прямим економічним ефектом цифрових рішень, а доступ до ширшої клієнтської бази відкриває нові можливості для масштабування бізнесу.

Таким чином, діджиталізація виступає не лише як інструмент технологічного оновлення, а й як стратегічний ресурс для сталого розвитку підприємств Одеського регіону, забезпечуючи їм адаптивність, відкритість до інновацій та здатність ефективно реагувати на виклики сучасного ринку.

Значна частка експорту через Одеські порти (37,6% у 2024 році) вже припадає на продукцію промислового сегмента економіки [4]. Це створює передумови для залучення інвестицій у відновлення та модернізацію промислових підприємств регіону.

Інвестиції у відновлення критичної інфраструктури, житла, доріг формують попит на будівельні матеріали та створюють нові перспективні напрями для інвесторів [9].

Розвиток інституційного середовища є пріоритетним напрямом державної політики. Мінекономіки активно працює над покращенням бізнес-клімату та збільшенням інвестицій через співпрацю з міжнародними партнерами [14].

Ключовими заходами є:

— удосконалення законодавства про інвестиційну діяльність;

- спрощення процедур реєстрації та ліцензування;
- боротьба з корупцією та підвищення прозорості;
- захист прав інвесторів;
- розвиток державно-приватного партнерства.

Одеська обласна адміністрація активно працює над формуванням оновленого Інвестиційного паспорту Одеської області, який збиратиме всю важливу інформацію щодо якісного регіонального інвестиційного продукту [12]. Паспорт розрахований на потенційних інвесторів та має містити інформацію, яка зможе їх зацікавити.

Доцільним є створення індустріальних парків та спеціальних економічних зон з преференційними умовами для інвесторів, особливо в портових містах та вздовж транспортних коридорів.

Наявність кваліфікованої робочої сили є критично важливим фактором інвестиційної привабливості.

У контексті розвитку регіонального ринку праці питання забезпечення кваліфікованої робочої сили набуває особливої актуальності. Рисунок 1.2 демонструє ключові напрями, які необхідно реалізувати для формування ефективного системи підготовки кадрів, здатної відповідати сучасним викликам економіки Одеського регіону.

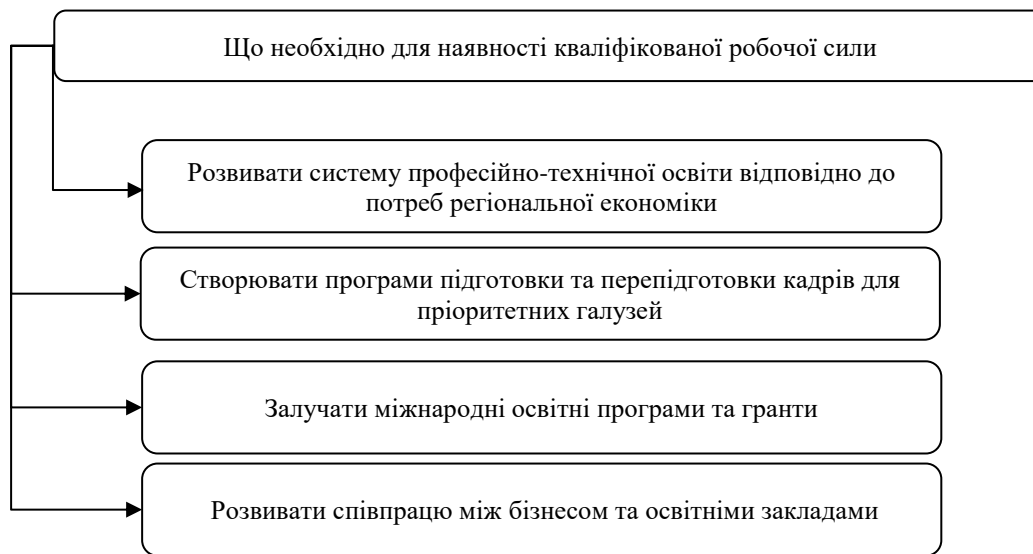

Рисунок 2. Що необхідно для наявності кваліфікованої робочої сили

Джерело: власна розробка авторів

Згідно з представленою рисунком, першочерговим завданням є адаптація системи професійно-технічної освіти до реальних потреб регіонального виробництва. Важливим є також створення програм підготовки та перепідготовки кадрів для пріоритетних галузей, що дозволить оперативно реагувати на зміну структури зайнятості. Залучення міжнародних освітніх програм і грантів сприятиме впровадженню передових практик та підвищенню якості навчання. Нарешті, розвиток співпраці між бізнесом і освітніми закладами забезпечить практичну орієнтацію освітнього процесу та формування кадрів, готових до реальних умов праці.

Отже, комплексний підхід до формування кваліфікованої робочої сили передбачає синергію освітньої політики, інституційної підтримки та активної участі бізнесу, що є запорукою сталого економічного розвитку регіону.

В умовах енергетичної кризи пріоритетним напрямом є інвестування в альтернативні джерела енергії та підвищення енергоефективності підприємств. Одеський регіон має значний потенціал для розвитку вітрової та сонячної енергетики.

Активна співпраця з міжнародними фінансовими організаціями та донорськими країнами відкриває доступ до грантового фінансування та пільгових кредитів. Україна та Швейцарія посилюють співпрацю для залучення швейцарських компаній у проєкти відновлення [14]. Україна та Франція підписали Імплементативну Угоду на суму 200 млн євро [14].

Оцінка інвестиційної привабливості Одеського регіону потребує комплексного підходу, що враховує як внутрішні характеристики, так і зовнішні чинники впливу. Таблиця 4 містить SWOT-аналіз, який дозволяє систематизувати сильні та слабкі сторони регіону, а також визначити можливості для розвитку і потенційні загрози, що можуть вплинути на інвестиційний клімат.

Таблиця 4. SWOT-аналіз інвестиційної привабливості Одеського регіону

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
— Потужна портова інфраструктура	— Безпекові ризики воєнного стану
— Вигідне географічне положення	— Пошкодження інфраструктури
— Розвинена транспортна мережа	— Обмеження валютних операцій
— Висока підприємницька активність	— Корупція та слабка судова система
— Доступ до міжнародних ринків	— Недостатня прозорість бізнес-процесів
Можливості (O)	Загрози (T)
— Відновлення економіки після війни	— Продовження військових дій
— Інтеграція до ЄС	— Атаки на енергетичну інфраструктуру
— Міжнародна донорська підтримка	— Відтік кваліфікованих кадрів
— Цифрова трансформація	— Макроекономічна нестабільність
— Розвиток альтернативної енергетики	— Зміни у світовій торгівлі

Джерело: власна розробка авторів

Серед сильних сторін регіону виділяються потужна портова інфраструктура, вигідне географічне положення, розвинена транспортна мережа, висока підприємницька активність та доступ до міжнародних ринків – ці чинники створюють сприятливе середовище для залучення інвестицій. Водночас слабкі сторони, такі як безпекові ризики, пошкодження інфраструктури, обмеження валютних операцій, корупція та недостатня прозорість бізнес-процесів, стримують розвиток і потребують системних реформ.

Серед можливостей варто відзначити перспективи економічного відновлення після війни, інтеграцію до ЄС, міжнародну донорську підтримку, цифрову трансформацію та розвиток альтернативної енергетики – ці напрями можуть стати каталізаторами для модернізації регіону. Однак загрози, зокрема продовження військових дій, атаки на критичну інфраструктуру, відтік кадрів, макроекономічна нестабільність і зміни у світовій торгівлі, створюють високий рівень невизначеності.

Таким чином, інвестиційна привабливість Одеського регіону має значний потенціал, але потребує активної роботи над подоланням внутрішніх слабкостей та мінімізацією зовнішніх ризиків. Стратегічне управління, орієнтоване на безпеку, прозорість і інновації, здатне перетворити регіон на стабільну платформу для довгострокових інвестицій.

Для реалізації стратегічних напрямів необхідне впровадження комплексу фінансових механізмів:

- пряме бюджетне фінансування – виділення коштів з обласного бюджету на пріоритетні інфраструктурні проекти;
- державні гарантії – надання гарантій для залучення банківських кредитів на інвестиційні проекти;
- податкові пільги – зниження податкового навантаження для підприємств, що здійснюють значні інвестиції;
- грантове фінансування – залучення грантів міжнародних донорів;
- венчурне фінансування – створення регіональних венчурних фондів для підтримки інноваційних стартапів.

Ефективна система підтримки інвестиційної діяльності в регіоні неможлива без чітко структурованих організаційних механізмів. Рисунок 3 ілюструє ключові інституційні елементи, які формують інфраструктуру сприяння інвестиціям та розвитку бізнесу в Одеському регіоні. Візуалізація демонструє взаємозв'язок між різними структурами, що забезпечують координацію, підтримку та стимулювання підприємницької активності.

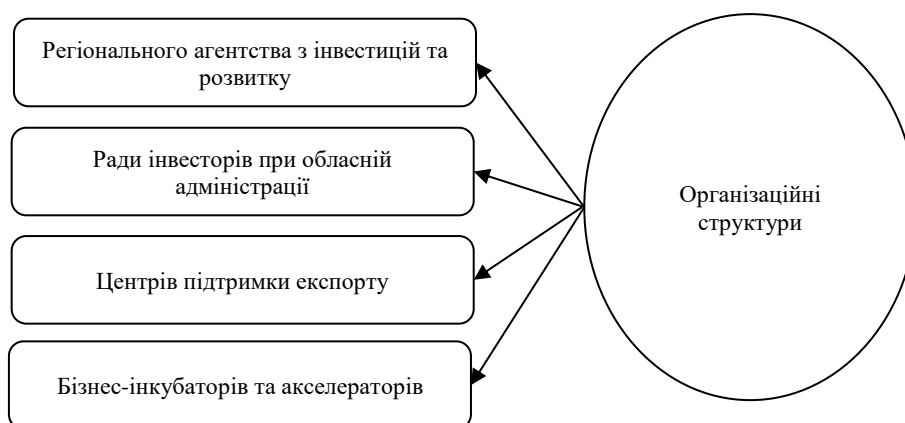

Рисунок 3. Організаційні структури

Джерело: власна розробка авторів

Як видно з рисунка вище, до основних організаційних структур належать Регіональне агентство з інвестицій та розвитку, Ради інвесторів при обласній адміністрації, Центри підтримки експорту, а також бізнес-інкубатори та акселератори. Кожна з цих інституцій виконує специфічну функцію: агентство координує стратегічні інвестиційні проекти, ради інвесторів забезпечують діалог між владою та бізнесом, центри експорту сприяють виходу компаній на зовнішні ринки, а інкубатори та акселератори підтримують стартапи та інноваційні ініціативи.

Таким чином, наявність розгалуженої мережі організаційних структур створює сприятливе середовище для залучення інвестицій, розвитку підприємництва та інтеграції регіону в глобальні економічні процеси. Їхня узгоджена робота є запорукою сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності Одеської області.

Важливим елементом є забезпечення інформаційної відкритості:

- створення онлайн-платформи для інвесторів;
- регулярне проведення інвестиційних форумів та презентацій;
- промоція інвестиційних можливостей на міжнародних майданчиках;
- розробка галузевих інвестиційних пропозицій.

Висновки

Отже, дослідження сучасного стану та перспектив розвитку інвестиційної привабливості Одеського регіону дозволяє зробити наступні висновки: Одеський регіон у період 2023-2025 років демонструє стійкість до викликів воєнного стану, зберігаючи позитивну динаміку основних економічних показників. Зростання обсягу реалізації продукції на 4,6% у 2024 році та збільшення бюджетних надходжень на 37,1% свідчать про потенціал регіону для подальшого розвитку. Портова інфраструктура залишається головною конкурентною перевагою регіону. Вантажобіг портів Великої Одеси у 2024 році зріс на 167,2% порівняно з 2023 роком, досягнувши 79,9 млн тонн. Функціонування Українського морського коридору забезпечило експорт вантажів до 46 країн світу.

Інвестиційний клімат регіону поступово покращується, про що свідчить зростання Індексу інвестиційної привабливості ЄБА до 2,49 балів у 2024 році. Збільшення частки компаній, які планують інвестувати, до 70% вказує на позитивні очікування бізнес-середовища.

Пріоритетними напрямками залучення інвестицій є: розвиток портово-логістичної інфраструктури, цифрова трансформація бізнесу, відновлення промислового потенціалу, розвиток альтернативної енергетики та людського капіталу.

Стратегічними напрямками підвищення інвестиційної привабливості визначено: формування сприятливого інституційного середовища, створення спеціальних економічних зон, розвиток людського капіталу, забезпечення енергетичної безпеки та поглиблення міжнародної інтеграції.

Реалізація стратегічних напрямів потребує комплексного підходу, що поєднає фінансові, організаційні та інформаційні механізми, а також активну співпрацю між державою, бізнесом та міжнародними партнерами.

Прогнозне зростання капітальних інвестицій на 8,3% у 2025 році та збільшення обсягів будівельних робіт до 15,4 млрд грн створюють сприятливі передумови для масштабних інвестиційних проектів у регіоні.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим аналізом галузевої структури інвестицій, вивченням досвіду міжнародного співробітництва у сфері залучення інвестицій та розробкою механізмів державно-приватного партнерства для реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки Одеського регіону.

Abstract

The article examines strategic directions for improving the investment attractiveness of industrial enterprises in the Odesa region under conditions of post-war economic recovery. The current state of the region's investment climate is analyzed, key problems are identified, and specific mechanisms for strategic management of investment attraction are proposed.

The study reveals that the main factors reducing investment attractiveness include security risks, energy supply instability, worn-out fixed assets, and limited access to financial resources. At the same time, the region maintains significant potential due to its strategic geographic location, developed transport and logistics infrastructure, and proximity to European markets.

Five priority strategic directions are identified: modernization of production infrastructure and implementation of innovative technologies, improvement of corporate governance and transparency, development of partnerships with international financial institutions, formation of a positive regional image, and development of cluster initiatives and industrial parks.

The implementation of the proposed directions requires coordination of efforts between enterprises, regional authorities, and international partners. Successful implementation of strategic investment management can become the foundation for restoration and further development of Odesa region's industrial potential.

Список літератури:

1. Економічний огляд Одеської області за 2024 рік / Ділова Одеса. 2024. URL: <https://dilova.com.ua/ukrnet/ekonomichnyj-oglyad-odeskoyi-oblasti-za-2024-rik>.
2. Програма розвитку Одеської області на 2025 рік: ключові напрями та фінансування / Суспільне Одеса. 2024. URL: <https://suspilne.media/odesa/901189-odesina-uhvalila-programu-rozvitku-oblasti-na-2025-rik>.
3. Одеські порти працюють на повну потужність / USI Online. 2024. URL: <https://usionline.com/odeski-porty-pratsiuiut-na-povnu-potuzhnist>.
4. Стали відомі обсяги перевалки в портах Південний, Чорноморськ і Одеса в 2024 році / Центр транспортних стратегій. 2025. URL: https://cfts.org.ua/news/2025/01/16/stali_vidomi_obsyagi_perevalki_portiv_pivdenniy_chornomorsk_i_odesa_v_2024_rotsi_81688.
5. Рік роботи Українського коридору: експортовано понад 64 млн тонн продукції / Міністерство інфраструктури України. 2024. URL: <https://mtu.gov.ua/news/35854.html>.
6. Морські порти України: потужності, втрати, перспективи / Фонд Демократичні ініціативи. 2024. URL: <https://dif.org.ua/article/morski-porti-ukraini-potuzhnosti-vtrati-perspektivi>.
7. Інвестиційний клімат в Україні покращився: індекс ЄБА досяг 2,49 бала / Mind.ua. 2024. URL: <https://mind.ua/news/20281111-investicijniy-klimat-v-ukrayini-pokrashchivsysya-indeks-eba-dosyag-249-bala>.
8. Шабельніков А. Інвестиційний клімат в Україні: виклики та перспективи 2025 року / Національна асоціація адвокатів України. 2025. URL: <https://unba.org.ua/publications/9914-investicijniy-klimat-v-ukraini-vikliki-ta-perspektivi-2025-roku.html>.
9. Investment climate in Ukraine will not improve in 2025 – experts / GMK Center. 2025. URL: <https://gmk.center/en/posts/investment-climate-in-ukraine-expected-to-deteriorate-in-2025/>.
10. Одеська область увійшла в топ регіонів за кількістю нових бізнесів у 2025 році / МикВісті. 2025. URL: <https://nikvesti.com/news/business/311261-odeska-oblast-v-top-regioniv-kilkist-novikh-biznesiv-2025-rotsi>.
11. Зеркіна О., Євстаф'єв С. Діджиталізація підприємництва в Україні: поняття та значення. Економіка та суспільство. 2024. № 63. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-63-52.
12. Мінцифри відкриє новий центр Дія.Бізнес в Одесі / Кабінет Міністрів України. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-vidkriye-novij-centr-diyabiznes-v-odesi>.
13. Розвиток інвестиційного клімату в Україні - один із ключових пріоритетів Уряду / Міністерство економіки України. 2025. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/55e9bc31-cf61-413e-bb7d-b6a3aea0c2da?lang=uk-UA>.
14. Інвестиції в Україну та відновлення економіки / Міністерство економіки України. 2025. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-8665-4a4c-9e2d-6325ba53b3c8>.

References:

1. Dilova Odesa. (2024). Economic review of Odesa region for 2024. Retrieved from: <https://dilova.com.ua/ukrnet/ekonomichnyj-oglyad-odeskoyi-oblasti-za-2024-rik> [in Ukrainian].
2. Suspilne Odesa. (2024). Development program of Odesa region for 2025: Key directions and financing. Retrieved from: <https://suspilne.media/odesa/901189-odesina-uhvalila-programu-rozvitku-oblasti-na-2025-rik> [in Ukrainian].
3. USI Online. (2024). Odesa ports operating at full capacity. Retrieved from: <https://usionline.com/odeski-porty-pratsiuiut-na-povnu-potuzhnist> [in Ukrainian].
4. Center for Transport Strategies. (2025). Cargo turnover volumes in the ports of Pivdennyi, Chornomorsk and Odesa in 2024 revealed. Retrieved from: https://cfts.org.ua/news/2025/01/16/stali_vidomi_obsyagi_perevalki_portiv_pivdenniy_chornomorsk_i_odesa_v_2024_rotsi_81688 [in Ukrainian].
5. Ministry of Infrastructure of Ukraine. (2024). One year of operation of the Ukrainian corridor: Over 64 million tons exported. Retrieved from: <https://mtu.gov.ua/news/35854.html> [in Ukrainian].
6. Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation. (2024). Seaports of Ukraine: Capacity, losses, and prospects. Retrieved from: <https://dif.org.ua/article/morski-porti-ukraini-potuzhnosti-vtrati-perspektivi> [in Ukrainian].
7. Mind.ua. (2024). Investment climate in Ukraine improved: EBA index reached 2.49 points. Retrieved from: <https://mind.ua/news/20281111-investicijniy-klimat-v-ukrayini-pokrashchivsysya-indeks-eba-dosyag-249-bala> [in Ukrainian].

8. Shabelnikov, A. (2025). Investment climate in Ukraine: Challenges and prospects for 2025 National Bar Association of Ukraine. Retrieved from: <https://unba.org.ua/publications/9914-investicijnij-klimat-v-ukraini-vikliki-ta-perspektivi-2025-roku.html> [in Ukrainian].
9. GMK Center. (2025). Investment climate in Ukraine will not improve in 2025 – Experts. Retrieved from: <https://gmk.center/en/posts/investment-climate-in-ukraine-expected-to-deteriorate-in-2025> [in English].
10. MykVisti. (2025). Odesa region among top regions by number of new businesses in 2025. Retrieved from: <https://nikvesti.com/news/business/311261-odeska-oblast-v-top-regioniv-kilkist-novikh-biznesiv-2025-rotsi> [in Ukrainian].
11. Zerkina, O., & Yevstafiev, S. (2024). Digitalization of entrepreneurship in Ukraine: Concept and significance. *Economy and Society*, 63. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-63-52 [in Ukrainian].
12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). Ministry of Digital Transformation to open a new Diia.Business center in Odesa. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-vidkriye-novij-centr-diyabiznes-v-odesi> [in Ukrainian].
13. Ministry of Economy of Ukraine. (2025). Development of the investment climate in Ukraine as one of the Government's key priorities. Retrieved from: <https://me.gov.ua/News/Detail/55e9bc31-cf61-413e-bb7d-b6a3aea0c2da?lang=uk-UA> [in Ukrainian].
14. Ministry of Economy of Ukraine. (2025). Investment in Ukraine and economic recovery. Retrieved from: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62bfd716-8665-4a4c-9e2d-6325ba53b3c8> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Балан О.С. Стратегічні напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств Одеського регіону в умовах економічного відновлення / О.С. Балан, Д.О. Пульча // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2026. – № 1 (35). – С. 5-13. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/ejopu/2026/No1/5.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2026.1. DOI: 10.5281/zenodo.19391735.

Reference a Journal Article:

Balan O.S. Strategic Directions for Increasing the Investment Attractiveness of Enterprises in the Odessa Region in the Context of Economic Recovery / O.S. Balan, D.O. Pulcha // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2026. – № 1 (35). – P. 5-13. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/ejopu/2026/No1/5.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2026.1. DOI: 10.5281/zenodo.19391735.

